

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Ivstitia Et, Ivs. Sex Libris totidem Tractatus appono, nempe de rerum
Dominio, de Restitutione, de Contractibus Gratuitis, de Contractibus
Onerosis, de Contractibus Fortunæ, de Contractibus Adminicularis, de
Quasi-Contractibus, & nonnullis Innominatis

Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663

4. De vsu, & vsufructu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80681](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80681)

CAPVT IV.

De usu, & usufructu.

³² Quidam
usu.
S^{us} est ius dūtaxat vti re aliena, sal-
ua illius substantia: is verò, cui talis
usus concessus est dicitur *usuarius*. Dicitur
est in loco generis. Dupliciter vero usus capi-
tur. Primo pro actu utendi, quo pacto equitatio
dicitur usus equi, & hic usus facti dicitur.
& hic usus facti dicitur. Secundò, pro iure ad
eo modo utendum, & hic permanet, cessante
actu utendi, seu facti: hocque posteriori mo-
do in definitione accipio. Dicitur *utendi* loco dif-
ferentia, & sic excludo iura, quæ non sunt ad
utendum, ut ius depositarii comparatione depo-
siti, & creditoris comparatione pignoris. Ad di-
di. *Duntaxat*, ut excludam *usufructum*, qui
licet ad utendum re aliena, non tamen est ad
utendam duntaxat, sed etiam ad fruendum
usufructu, id est, omnes fructus rei perci-
piendum. Adieci *Aliena re*, quia ius, quod do-
minus rei habet, ad ea utendum quodque cum
dominio est coniunctum, & ab eo causatur, ac
deriuatur, non hic definitur. Adhibui deni-
que, *Salua illius substantia*, quia ius ad usum,
per quem res omnino consumitur, aut aliena-
tur, ut ius ad alienandam pecuniam, vel quan-
tiam aliam rem, non est proprie usus. *Iustit. de*
usu & habit. Lessi. l. 2. c. 3. dub. 6. Filliuc. tract.
3. n. 58. Sayr. in clau. l. 9. c. 3. n. 5. & 6. Mo-
lina 10. l. 1. r. 2. d. 5. Laym. l. 3. r. 1. c. 6. n. 6. Ara-
gon. 2. 2. q. 6. 2. r. de domin.

³³ Quid pos-
sit qui ha-
bet ius nu-
dam sine
usufru-
ctu.
Qui habet ius nudi usus, parum potest si-
ne usufructu. Quia qui habet ius utendi fundo
alieno solum habet ius sumendi poma, olera flo-
res, fœnum, & ligna ad quotidianum usum, po-
terit etiam in eo ambulare, & commorari, mo-
do domino fundi molestus non sit, tamen
non potest donare aut vendere quidquam ho-
rum alteri, nec locare, aut concedere alteri
ius ad ea emolumenta percipienda. Differt vero
habitu ab usu nudo: quia usufructus, cui v. g.
usus domus est concessus, non potest eam
alteri locare; is verò, cui habitatio domus est
concessa, potest eam locare, sibi que pretium
locationis acquirere. Sayr. in clau. l. 9. c. 3. n. 7.
Sylvestr. v. *usu*, in principio. Moli. to. 1. 10. l. 2. d. 5.
Lessi. l. 2. c. 3. dub. 6. n. 25. Laym. l. 3. r. 1. cap. 6.
num. 8.

³⁴ Quidam
usufru-
ctu.
Usufructus est ius utendi, ac fruendi aliena
re, salua illius substantia. Is verò, qui tale
ius habet dicitur *usufructuarius*. Dico *uten-
di*, & *fruendi*, ab excludendum nudum
usum, qui non est ad fruendum. Porro usufruc-
tuarius non solum habet ius ad integre uten-
dum bonis omnibus, in quibus usufructus est
constitutus; sed etiam ad percipiendos, omnes
fructus eorum; ita ut eo ipso, quod illos per-
cipit, Dominium eorum comparet; at æquum
autem illos percipiat, cum vnum sint per obli-
gationem, & unionem eum re, cuius habet
usufructum, Dominium eorum pertinet ad
dominium, cuius est res, quæ fructus illos in se
habet, ipse verò habet ius ad illos percipien-
dos, eoque perceptione ipsa efficiendos suos,

dum interim adhuc tempus usufructus per se-
uerat. Quare si usufructuarius moriatur ante
perceptionem, fructus pertinent non ad hære-
des fructuarij, sed ad proprietarium, quia quan-
diu adherent fundo, censentur vnum eum
solum; unde ad soli Dominium pertinent, donec
fructuarius eos colligendo sibi dominium com-
parauerit. Addidi, *Aliena re*, ad excludendum
ius, quod is, qui iure pleno Dominus est rei
alicuius fructifera habet ad ea utendum, ac
fruendum. Subieci, *Salua illius substantia*, quia
usufructus solum proprie est circa res, quæ
usu non consumuntur, ut sunt ager, pecora,
domus; improprie autem, vinum, triticum,
oleum, pecunia, sed tunc transfertur dominium
in usufructuarium præstita cautione, se finito
tempore restitutum pecuniam, vel rei æstima-
tionem. *Iustit. de usufruct. §. constituitur.* Sylvest.
v. *Dominium*, g. 2. *Sorus de iust. l. 4. qu. 1. d. 1.*
Sayr. in clau. l. 9. c. 3. n. 6. Laym. l. 3. r. 1. cap. 6.
Lessi. l. 2. c. 3. dub. 4. Filliuc. r. 3. n. 64.

³⁵ Hinc colligo discrimen inter Dominium, *Discrimen*
Usus, & Usufructum. Nam ius duplex esse
potest, vnum in substantiam rei, ut possit il-
lam quis consumere; si sit consumptibilis: vel
saltem alienare, ut utendo, donando, & hoc
est Dominium. Alterum est in qualitatem, seu
accidentia rei, & hoc rursum est duplex,
vnum est ius utendi re aliena in propriam tan-
tum utilitatem; salua eius substantia, & dicitur
usus. Alterum est ius utendi, ac fruendi
salua substantia rei; & hoc dicitur usufruc-
tus; frui enim aliqua re dicitur ille, qui non
solum potest consumere fructus in suum com-
modum; sed etiam donare, vendere, locare,
vel gratis dare alteri ius, quod in usufructu
habet. Moli. to. 1. de iust. r. 2. d. 2.

³⁶ Ususfru-
ctus dis-
plex.
Usufructus duplex est, *legalis* vnus, *con-*
ventionalis alter: conventionalis dicitur is, qui
constituitur hominis dispositione, siue per vlti-
mam voluntatem, siue per contractum, siue
per aliquem modum ab aliquo homine. Legalis
est, qui per legem ipsam conceditur, qualis
est usus, qui patri in bonis aduentitijs filij
conceditur. *l. cum oportet. l. Quicumque. C. de*
bonis, quæ liberis. l. Equissimam, l. sed e. ff.
de usufructu.

³⁷ Quinque
usufru-
tuarij
obligatione
Quinque adnoto Usufructuarij obligatio-
nes. Primo, debet dare cautionem, quod rebus,
quæ usu non consumuntur, utetur boni viri ar-
bitrio, id est, ut vir bonus re propria utere-
tur, ac fruere. Secundo, tenetur cautio-
nem exhibere, quod transacto usufructus tem-
pore res restituet, quales tunc superfuerint.
Tertio, tenetur ad expensas, & sumptus modi-
cos, ad refectionem rei, qua fungitur, ita ne-
cessarios, ut ad utilitatem usus præsentis illius
rei, fructusve perceptionem spectent. Quia
possessio naturalis, administratio, & conserva-
tio illius rei pertinet ad usufructuarium tan-
quam ad proprietarij procuratorem. Quarto,
tenetur soluere tributum, si quod ex re, qua
fruitur, sit soluendum. Item conservare inte-
grum numerum pecorum, aliorumve anima-
lium gregatim sibi traditorum, totidem capita
ex fœtibus loco demortuorum sustinendo, ut
numerus integer perseveret. Item intellige de
vineis, & arboribus, loco enim vitium, & ar-
borum demortuarum, tenetur fructuarius alias
plantare, nisi tempestate, aut alio infortunio
absque

8. Theologiae Moralis Liber. XXXVI.

absque sua culpa deiectione fuerint, aut destructae. Quinto denique usufructuarius nequit absque licentia proprietarii usufructum in alium transire titulo donationis, venditionis, aut alio modo, ita ut alter maneat usufructuarius rei cum eo iure, quod ipse habet: imò attemptando hoc facere, ita ut usufructum amittit, & proprietario acquiritur. Quia de ratione usufructus est, quod sit ius utendi, ac fruendi nomine proprio. Sayi in claus. l. 9. c. 3. n. 8. & 9. Lessi. l. 2. c. 3. dub. 6. n. 18. Filiuc. tr. 3. l. 1. n. 65. Sanch. sum. l. 7. c. 13. n. 14. & 20. Couar. l. 1. variat. c. 8. n. 7.

39.
Novem modis usufructus amittitur.

Multis modis usufructus amittitur. Primo, si usufructuarius moriatur. Secundo, si res ipsa depereat. Tertio, si tanto tempore suo iure non utatur, quanto opus est, ut dominus directus contra eum praesentat: hoc tempus inter praesentes est decem annorum, & inter absentes viginti. Quarto, maxima capitis diminutione, cum scilicet quis simul civitatem, ac libertatem amittit. Quinto, per mediam capitis diminutionem, quando civitatem quis amittit, non libertatem. Sexto, si usufructuarius usufructum proprietario cedat. Septimo, si acquirit rei proprietatem, & dicitur consolidatio. Octavo, si pater fiat haereticus, hoc ipso usufructum in bonis filij adventitii amittit. Nono demum, per usufructuarij professionem in Religione stabilium bonorum, ac reddituum incapax, usufructus finitur, & cum proprietate consolidatur. Quia usufructus est ius personae, quod cum ea extinguitur, seu per mortem naturalem, seu per mortem civilem, qua omnino incapax usufructus persona fiat. Secus dixerim accedere per professionem in ordinibus bonorum immobilium in communi, ac perpetuorum reddituum capacibus in quibus quamdiu usufructuarius vivit, usufructus poterit in monasterio permanere cum ordine ad professum ita ut professus, ac monasterium veluti una persona censeantur. Auth. Ingressi. C. de sacros. Eccl. Angel. v. Religiosus n. 52. Lessi. l. 2. c. 3. dub. 5. Laym. l. 3. tr. 1. c. 6. n. 5. Filiuc. tr. 3. l. 1. n. 67. Sylvest. v. Religio. 6. q. 1. Azor. to. 2. l. 2. c. 23. q. 4. Sanch. l. 7. sum. c. 13. n. 53.

39.
De Monachorum usufructu.

Equidè usufructus acquisitus Monacho ante professionem transit cum illo ad Monasterium posterius à tempore, quo in posteriori proficietur; si posterius est incapax successioneis perit à tempore illius professionis, & cum proprietate consolidatur. Quando vero usufructus post professionem Monacho relictus est contemplatione Monasterij, in priori monasterio permanebit: si contemplatione monachi, ad posterius Monasterium successioneis capax cum illo transibit. Usufructus paternus de adventitiis filij bonis, expirat ipsius patris professione, & pertinet ad filium, quando Religio est incapax successioneis. Quando autem est successioneis capax, verius est, usufructum haud quamquam, extinguere, diminuisse, sed totum ad Monasterium dum superstes est pater, pertinere. Pater denique in saeculo manens, usufructum, quem in bonis adventitiis filij habebat per professionem filij non amittit. Couar. ruias de testament. c. 2. n. 9. Rol. v. donatio, n. 44. Angel. v. Religiosus. n. 50. Armil. v. Religio, n. 20. Tabie. ibid. c. 33. Sayi in claus. l. 9. c. 7. n. 9. Gutier. qq. Canon. l. 2.

capite primo numero 100. Lessi. lib. secundo capite 41. numero 83.

CAPUT V.

De Prescriptione.

Prescriptio tripliciter accipitur. Primo generatim, ut id est, quod exceptio, quae opponitur ad excludendam actionem ab actione intentatam; unde cum exceptio sit dilatoria, (ut cum opponis iudicem non esse competentem) vel peremptoria, (ut si opponas, te soluisse, quod petitur) etiam praescriptio erit vel dilatoria, vel peremptoria. Secundo accipitur specialius pro exceptione peremptoria proveniente ex eo, quod tempore legis definito rem aliquam possidemus, vel iure aliquo visum, vel quod alius tali tempore ab usu iuris alicuius cessaverit. Tertio accipitur pro dominij acquisitione, vel iuris alieni elisione ex tempore legis definito proveniente: & sic praescribitur dominus, ager vinea; & hoc modo sumpta à Iurisperitis plerumque pro viucapione accipitur. Couar. ad reg. poss. in principio p. 1. §. vnic. num. 4. Filiuc. tr. 3. l. 1. n. 182. Laym. l. 3. tr. 1. c. 8. n. 1. 2. 3. Lessi. l. 2. cap. 6. dub. 1. n. 2. Sylu. 2. 2. q. 66. a. 2. quæst. 6.

40.
Prescriptio tripliciter accipitur.

Ad legitimam praescriptionem quatuor requiruntur. Possessio. Bona fides. Titulus praesumptus. Ad praescriptionem continuatio possessionis cum bona fide per semper lege praescriptum. In primis itaque sine possessione non datur praescriptio. Debet autem possessio esse propria, qua quis nomine suo possidet non alieno. Debet esse vel civilis tantum, qua solo animo rei nostrae etiam absentes insistant: vel civilis & naturalis simul qua corpore & animo res possideatur, naturalis autem sola non sufficit. Couar. ad reg. poss. p. 1. §. vnic. n. 7. Filiuc. tr. 3. l. 1. n. 185. & 205. Reginal. l. 10. n. 292. Sa. v. Praescriptio, n. 2. Bonac. de rest. d. 1. q. vlt. p. 2. Azor. p. 3. l. 1. c. 18.

Deinde requiritur bona fides. Quia iuxta regulam iuris 2. in 6. Possessor malae fidei vltro tempore non praescribit: & iure Canonico c. vigilianti, & c. vlti. de praescript. derogatum est omni consuetudini, aut legibus civilibus asserentibus dari posse praescriptionem absque bona fide. Bona autem fides in proposito est credulitas, quam quis sibi prudenter persuadet, rem esse suam, vel saltem nescit esse alienam: modo ignorantia non sit crassa, vel affectata. Dubitans, an res sit sua, non habet bona in fidem, si inchoat possessionem cum eo dubio. Quia ad hoc, ut incipiam facere rem meam, quae antea non erat, requiritur, ut determinate iudicem vel rem esse nullius, & sic effici meam per occupationem, vel esse meam, quantum antea non advertebam. Quando vero dubium suboritur post inchoatam bona fide possessionem dubitans potest rem de qua dubium oritur, praescribere adhibita prius diligentia, ad inquirendam, an res sit aliena. Quam cum rem possideat iam bona fide, dubitando, erit melior eius conditio iuxta regulam iuris. Ignorantia vero iuris clari etiam inculpabilis non prodest ad

42.
Et bona fides.